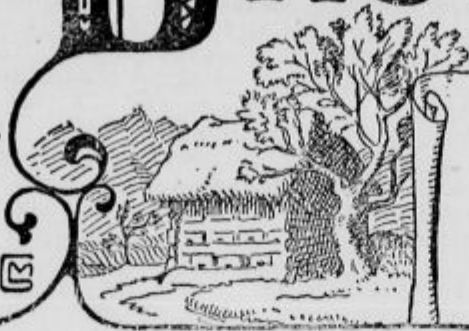

D RUŠTVENIK

DOMOLJUBOVA PRILOGA
POSVEČENA IZOBRAZBI
: IN NAŠIM DRUŠTVOM :

Stev. 10.

V Ljubljani, dne 17. oktobra 1912.

Leto IV.

Od tečaja do tečaja.

(Prosto po Sven Hedinu.)

Uvd prestavljavčev.

Slavni švedski raziskovalec do tedaj še malo znanih azijskih pokrajin, Sven Hedin, je praznoval petindvajsetletnico, odkar je prvič nameril korake v svet. Premišljeval je, kako bi praznoval ta jubilej. Nič pravega mu ni hotelo priti na misel. Da bi povabil sorodnike in prijatelje in napravil veliko veselico? Ne. Pri veselicah in pojedinah se govore same prazne reči, škoda časa, in vina ni nikdar jemal na nobeno popotovanje seboj. Vendar je dolgočasno slavlje, če je človek sam. Ali ni na tisoče fantov in deklet, ki bi radi delali družbo? Te je sklenil poiskati in skupno z njimi še enkrat v mislih prepotovati kraje, ki jih je videl v svoji mladosti. Za te je napisal ta potopis. In takih je tudi med Slovenci zelo mnogo, ki radi v mislih potujejo po svetu, tem je namenjena ta prestava.

Štirinajst let je S. Hedin preživel odtokrat v tujini, enajst doma. Nepretrgoma ni mogel ostati v tujini. On, ki je s tako ljubeznijo preiskoval tuja ljudstva, ki je imel ljubeče oko za zemljo, rastlinstvo in živalstvo tujih dežel, ki ni prezrl tudi najneznatnejših stvari pri divjakih, je vendar ohranil domovini zvestobo in tisto globoko ljubezen, ki jo najdemo samo pri severnih narodih.

Slovenci smo narod popotnikov. Slovenca najdeš povsod, kamor prideš. Toda kako slepo navadno naši ljudje popotujejo po svetu. Naš človek, ki je bil v Nemčiji ali v Ameriki, dostikrat ne ve skoro nič povedati o tujih krajih in ljudeh. In ravno narobe kot slavni Šved naši ljudje, ki so videli tujino, dostikrat ne vzljubijo domovine še bolj, ampak se je dostikrat začno sramovati. Z nekakim preziranjem gledajo na vse, kar je domačega.

Posnemajmo Sven Hedina; Švedska, njegova domovina, je sicer velika, toda mrzla in revna, vendar mu je nad vse bogastvo in razkošje tujih krajev.

1. Črez Vzhodno morje.

Če se vsedemo zvečer v Stokholmu v železnični spalni voz, prehitimo v dvanajst urah celi južni del Švedske in dospemo drugo jutro v mesto Trelleborg, mimo katerega se valijo, od solnca razsvetljeni valovi proti Vzhodnemu morju. Tu bo železnice konec, si misli človek in se čudi, da ne pride sprevodnik in ne odpre vrat in potnikov ne izpusti. Ali bo šel vlak kar črez morje. Zares. Isti vozovi, ki so nas odpeljali včeraj zvečer iz Stokholma, nas peljejo varno črez Vzhodno morje, ni nam treba prej izstopiti kot šele v Berlinu. Oni del vlaka, ki je namenjen v Nemčijo, potisnejo namreč na močno ladjo, ki je pritrjena z železnimi kremplji v trelleborškem pristanu. Tir drži s švedskih tal na ladjo, in ko so vozovi enkrat na ladji, jih pritrdijo z verigami in klini.

Če sloni popotnik v polspanju na blazinasti klopi svojega oddelka, ga vzdramijo številni signali in rožljanje in ropotanje železja; naenkrat postane popolnoma temno v vozu. Ko se izpremeni enoglasno, dolgočasno drdranje koles v mehko, brezslušno zibanje, spozna, da je na Vzhodnem morju.

Ladja je mogočna, prostorna, stotrinajst metrov dolga, povsod bliščeče bela, še čisto nova, s prekrasnim šetališčem na vrhu. Preskrbljena je z razkošnimi dvoranami kot najmenitnejši hotel, v obednici so mize pogrnjene in Švedi in Nemci se vsedejo skupno k zajutreku. Kavarna, soba za kadilce, čitalnica, vse se dobi, še celo mala knjigotržnica, ki v njej prodaja mlad fant razne potopise, romane in švedske in nemške časopise.

Ladja priplava iz pristana in se vsako minuto bolj oddaljuje od švedske domovine. Vedno manjše se vidijo

hiše, vedno ožja obala na obzorju; in kmalu se vidi samo sinja obala Vzhodnega morja, ki je tako bogata domovinskih spominov, ki je bila priča toliko čudovitih činov in junaštev. Tu spé na dnu morja med čermi in razvalinami Vikingi in drugi junaki, ki so se vojskovali za domovino. Danes vlada mir na Vzhodnem morju; Švedi in Danci, Rusi in Nemci izlepa poravnajo svoje spore. Jesenski viharji pa še vedno drve modrosivo plimo proti obrežju, kakor v starih časih, in v jasnih poletnih dneh se še vedno svetijo modri valovi, kot da jih je solnce posrebrilo.

Štiri ure je trajala voznja, kar prehitro so minule, komaj so se oči dobro navadile na razgled po širnem morju, pa se pokaže na desni strani spredaj suha zemlja, otok Rujana, največji nemški otok, njegove bele skale iz krede štrle navpik iz morja kot peneči valovi, ki so okameneli.

V elegantnem loku se zasuče ladja proti celini, in v pristanišču Sassnitz potisnejo vlak zopet na nemški tir. Popotniki se posedejo po vozovih in v malo minutah potegne nemški stroj vlak čez Rujano. Enoglasno drgnjenje železa ob železo se začne vnovič, za nami ostane obrežje in ladja. Nizko kot jajčni štrukelj leži Rujana nad Vzhodnim morjem. Zemlja spominja na Švedsko; poleg obširnih bukovih gozdov rasejo jelke, smreke in borovci, in srne in zajci letajo okrog in se prav nič ne boje vlaka in ropota.

Zopet druga ladja nas prepelje čez ožino, ki loči Rujano od celine. Skozi okno se vidijo stolpi in hiše, tesno ena pri drugi, mesto Stralsund. Vsaka ped te zemlje je bila včasih švedska! Tu je izkrcal Gustav Adolf svojo vojsko, tu je preživel Karol XII. leto junaštva. Ko se dvigujeta oba nedodelana stolpa cerkve sv. Nikolaja nad Stralsund, se zbuji v našem spominu ona temna novemberska noč, v kateri sta pridirjala pred mesina

vrata dva jezdeca, Karel XII. in Dü-ring, zadnji od številne čete, ki je spremljala nekoč švedskega kralja na konjih ob poletu na Turško, zadnji, ki je imel toliko moči, da je mogel slediti pri divji ježi skozi Evropo. Po dolgih letih divjih dogodiljav se je vrnil Karol XII. nazaj v svojo državo, in v Stralsundu bi ga kmalu ne bili pustili skozi mestna vrata, ker ga ni nihče več spoznal. Kakor bi ga človek videl še danes, ko jaha po mestu, ogorel, žilav in raven kot sveča, »v sreči in nesreči enak«.

V mraku hiti vlak skozi Pomorjansko, in še predno doseže Braniborsko, zavije jesenski večer severnonemško nižino v temo. Plitva in enolična je pokrajina, komaj kak griček se dviguje nad ravnino. In vendar je ta okolica za tujca iz Švedske zanimiva. Zamisli se v čase, ko so vozovi švedskih kano-nov brozjali blato po teh cestah; misli na junaške čine hrabrih mož, na raz-getaje bojnih konj, na zmago in slavni mir in na zaplenjene zastave doma.

Pa še starejše spomine bo dobil pazljiv opazovalec na severonemški nižini. Takoimenovane eratične skale iz švedskega granita leže raztresene po ravnini. Kot mejniki pričajo, da je bil nekoč razširjen tod skandinavski led. Ledeno dobo imenujemo tisti čas, ko je še led pokrival celo severno Evropo. Nihče ne ve, zakaj je oklenil led celo Skandinavijo in se razlil kot veletok po Vzhodnem morju. In nihče ne ve, zakaj je postalo podnebje pozneje zo-pet topleje in prisililo led, da se je stajal. Da se je pa to nekoč zgodilo, se ve, in ravno tako se ve, da so te skale mogle priplavati sem samo na hrbtu mogočnega ledenika. To so namreč skale take vrste, kot se dobe samo v Skandinaviji; led jih je iztrgal iz ska-lovja in jih je potiskal počasi naprej proti jugu. Sedaj leže tu kot priče ve-liko preteklosti matere zemlje in moje švedske domovine.

Kmalu me ne spominja nič več na domovino, razun kratki napisi »Rök-ning förbjuden!« in »Nödbrems« (Ka-diti je prepovedano in zvonec v sil), ki so pritrjeni na stenah švedskih vozov.

Zunaj se prične svetlikanje in bli-skanje, električne luči, svetilke in raz-svetljena okna. Vidi se, da smo na robu silnega mesta, enega največjih na svetu in tretjega v Evropi.

2. Glavno mesto Nemčije.

Če razgrnemo pred sabo zemljevid evropskih železnic, vidimo zmedeno mrežo črnih črt, ki pomenjajo želez-nične proge. Na vozilih leže mesta. V severni Nemčiji postaja ta mreža vedno gostejša, v njeni sredi čepi mogočen pajek. Ta pajek je mesto Berlin. Kajti kakor vjame pajek svoj plen v umetno spleteno mrežo, tako potegne Berlin po železnicah nase ne samo iz Nemčije, ampak iz cele Evrope življenje in promet.

Če bi se mogli dvigniti nekoliko milj nad zemljo in bi imeli tako dobre

oči, da bi videli vsa obrežja in vse meje evropskih dežel in tanke črte železnic z malimi, semintja tekajočimi živalicami, bi bila cela podoba podobna mrgolečemu mravljišču, in za vsako mravljico bi se dvigal oblak dima. V Skandinaviji in Rusiji bi bilo premi-kanje manj živo, v srednji Evropi bi pa kar migalo mravelj. Poleti in po-zimi, ponoči in podnevu se ne bi zmanj-šala naglica, in ponoči bi videli z višine nešteto žarečih črvov, tekajočih sem-intja. Če bi prišli iz drugega sveta in prvič videli ta prizor, bi se pač stokrat vprašali, zakaj si te male živalice ne privoščiijo nikoli miru. Ne en sam božji dan v letu, ne na sveti dan, ne o bin-koštih!

Ne, nimajo nikoli časa za to. Brez prestanka drve od države do države, od mesta do mesta, od morske obale proti sredini kontinenta semintja, proti srcu Evrope. V zadnjih dvajsetih letih je postal Berlin srce Evrope. London leži tako na otoku, in Pariz preveč na robu. Če popotuje človek iz Pariza v Petrograd, iz Stokholma v Rim ali iz Hamburga na Dunaj, vselej ga pelje pot skozi glavno mesto Nem-čije.

S pazljivostjo in začudenjem hodi tujec po Berlinu. Če ga tudi ne za-čara, vendar prizna, da je došel v silno veliko mesto. Če hoče hoditi po cestah, ki kot žile križajo celo mesto, mora paziti, sicer ga lahko povozi dr-veči avtomobil ali električna cestna železnica, obojih kar mrgoli. Kmalu bodo avtomobili izpodrinili druge, ko-čije se komaj še drže. Med vozovi, ki jih goni elektrika ali bencin, se vle-čejo klaverno in neokretno kočijaževi konji v sredi med množico, ki se ji tako silno mudi. Zdi se, da je sreča ce-lega sveta odvisna od tega, ali pride vsak od teh pravočasno ali ne.

Policija strogo skrbi za red; kdor ne izpolnuje napisa »Vozi na desno«, se kaznuje, ker nihče ne sme motiti prometa. Po tlaku za pešce se gnetejo pešci iz celega sveta. Kljub nepresta-nemu vrvenju voz in ljudi ni po ber-linskih cestah nobenega posebnega šuma, ker so ceste pokrite z asfaltom in imajo vozovi gumijeve obroče ali gumijeva kolesa. Še oddaleč tako glasno ni kot po cestah Stokholma, vendar je švedsko glavno mesto neiz-rečeno mnogo lepše kot Berlin, da, na celem našem popotovanju od tečaja do tečaja bomo našli samo dve mesti, ki se moreta glede lepote meriti s kraljico melarsko (t. j. Stokholmom): Carigrad in Bombay.

Pa ni dovolj ta promet po cestah, da bi se kmalu človeku v glavi zvr-telo — tudi železnica drči skozi mesto, in okrožna železnica veže vnanje dele mesta med seboj. In da bi vlaki ostali vsaj na zemlji, pa ne: po visokem železnem mostu se dvignejo v višave, potem pa zopet izginejo pod zemljo, v električno razsvetljenih rovih; in s tako podzemljsko železnico se lahko pelješ za desetico iz enega konca Berolína do drugega.

V sredi Berolína je postaja Friderikova cesta, neizmerna dvorana iz stekla in železa, s celo vrsto vspre-dnih tirov. Kdor ima čas, naj jo gre enkrat pogledat, vseeno ob kateri uri. Ne-prestano drve ljudje, ven in noter, po stopnjicah gor in nazaj dol, tvorijo ob blagajnah cele gruče, in postreščki se gnetejo med množico, s kovčegi in pot-nimi torbami na hrbtu. Nepretrgoma polni glušeče vpitje dvorano, ki skozi njo vozijo brzovlaki semintja. Komaj popotniki izstopijo in vstopijo, zapra-kondukterji vrata, in vlak oddrvi iz dvorane in naredi prostor drugemu. Če se ti nikamor ne mudi, počakaj enkrat pol ure in prepričaj se boš, da gre vsaki dve minuti nov vlak skozi, pa ne samo podnevu, ampak tudi ponoči. Ali more biti še kaj škodljivejšega za živce, kot biti odgovorni postajenačelnik na tem kolodvoru! Vsak vlak, ki pridrži v dvorano, pride kot grmeč vi-har z morja.

Rajši odhitim na bližnji trg, kjer se dviguje nad Berlinom zmagoslavni steber z na Francoskem ugrabljenimi topovi. Ali pa uidev na senčnate steze zverinjaka, kjer se navadno sprehaja ob nedeljah cel Berlin z ženami in otroci. In če se obrnem potem proti vz-hodu, pridem skozi mogočna Branibor-ska vrata, ki so okrašena z boginjo zmage na vozu, ki ga peljejo štirje konji. Skozi ta vrata se je pomikala nemška vojska v Berlin, takrat ko je bila Francija premagana in ustanovljeno nemško cesarstvo.

Na drugi strani vrat se razprostira ena najznamenitejših evropskih cest. Kajti če postaja Nemčija najmočnejša velevlast našega časa in če je Berlin njeno srce, je pa cesta »Pod lipami« se-ce celega Berolína. So sicer tudi daljše ceste, kot je ta, ki je dolga samo 1 km, širje pa težko, ker je ta široka 60 m. Med prostori za vozove in za pešce, ki se vrste eden za drugim, prinašajo štiri dvojnate vrste lip in kostanjev pri-jetne pozdrave iz proste narave v to veliko, kamenito mesto, s pravilnimi cestami in težkimi, sivimi, kockastimi hišami.

Tukaj »Pod lipami« stoje poslopja tujih poslanstev in nemška ministrst-va, dalje grad starega cesarja Viljema, kojega sobe so ostale prazne in neiz-premenjene; pri oknu na pritličnem voglu je večkrat stal, sivih las in ne-koliko upognjen in je gledal na svoje zvesto ljudstvo. Če je ravno poldne, je gnječa ptnikov, elegantnih kočij in avtomobilov še večja. Takrat prikoraka ob zvokih godbe častna straža in množica radovednežev ji sledi v taktu, tako da stražnik le s težavo ohrani red. Z godbo korakamo mimo kraljeve knjižnice in Friderik Veliki gleda na nas, otroke nove dobe z visokega bronastega konja. Tu je opera, tam vseučilišče z desetstisoč študenti in celo vojsko profesorjev, dalje zbirka spomenikov iz vojne zgodovine. Dvorni most prekoračimo, ki spenja svoje loke nad Sprevo in gremo za godbo v »Veseli vrt«. Ob podnožju kipa Friderika

Viljema III. se sprevod ustavi, in množica se razpostavi okrog v gručinah in poslušaj godbo, ki ji igra v zabavi. Ta prizor se ponavlja dan za dnem.

Okrog »Veselega vrta« stoji celo predmestje umetnostnih muzejev, galerij slik, razun tega stolnica in kraljevi grad. Zelo imenitno se vidi grad, toda ceste ga preveč tesno oklepajo, in zastoj hrepeni po zraku in svobodi, ki obdaja kraljevi grad v Stokholmu.

3. Cesar Viljem.

Ples na nemškem cesarskem dvoru — to pač ni slab popotni doživljaj, radi boste poslušali, kako se taka reč vsi.

Pravočasno sem se napravil, in ob devetih je bil voz pri obokanih grajskih vratih. Na pogrnenih stopnicah služabniki v staromodnih uniformah, nepremično kot figure iz voska; niti z očmi ne trenejo, da bi pogledali mimo vrveče goste, kaj še, da bi obrnili glavo. Na vrhu v slavnostnih prostorih sem šel po svitem tlaku skozi celo vrsto sijajno razsvitljenih dvoran, ki jih napolnjuje celo morje električne svetlobe. Podobe pruskih kraljev vise na steni. Nazadnje sem prišel v veliko dvorano, ki je dobila svoje ime od črnih orlov na stropu.

Kako pisana družba čaka tu! Imenitne gospe, v dragih, z biseri posejanih oblekah, in kamor človek pogleda, se blišče in svetlikajo demanti. Generali in admirali v paradni uniformi, visoki uradniki, poslaniki tujih dežel, med njimi kitajski in japonski, čakajo tu in se klanjajo visoki postavi, ki gre mimo njih. To je državni kancelar.

Komorniki prosijo goste, naj se vstopijo ob steni dvorane. Glasnik vstopi, potrka s srebrno palico ob tla in zakliče glasno: »Njegovo veličanstvo!« Takoj potihne vsak šum. V spremstvu svoje soproge, princev in princezinj, pride cesar Viljem II. po dvorani in poda gostom roko v pozdrav. Začel je z gospemi, potem je prišel h gospodom in je govoril z vsakim. Švedski poslanik me je predstavil in takoj je začel cesar pogovor o Aziji. Govoril je o bojnem pohodu Aleksandra Velikega skozi zapadno Azijo in se je čudil, da se more slava enega človeka ohraniti skozi dvatisoč let neokrušena. Pokazal je s prstom na orle na stropu in me vprašal, če sem opazil, da so nekam podobni kitajskim zmajem. Potem je preskočil na Tibet in na Dalai Lamo in na azijske pustinje z grozno tišino.

Kmalu potem je zadonela godba, in imenitni svet v zlatu in draguljih se je posvetil plesu. Mlade, lepe deklice so drsele mimo kot vile, častniki, kratko ostrizenih las in ozkih ovratnikov so jih vodili ob zvokih valčka. Vse je gledalo z važnimi in gosposkimi pogledi.

Edini, ki je ostal ravnodušen, je bil cesar sam. Globoka resnost mu je pokrivala krepki obraz. Ali ni to cesar nemške države s štirimi kraljevstvi: Prusijo, Bavarsko, Saško, Württembergsko, s šestimi nadvojvodinami,

mnogimi vojvodinami in kneževinami, z drž. provinco Alzacijo Lotaringijo in 3 prostimi mesti: Hamburgom, Lübeckom, Bremenom? On je gospod nad petinšestdeset milijoni ljudi, njegova država ima dvestosedem mest z nad petindvajset tisoč prebivalci in sedem mest z več kot pol milijona ljudmi: Berlin, Hamburg, Monakovo, Lipsko, Draždane, Kolin in Vratislavo! S silno, železno voljo je ustvaril mogočno brodogradnjo, da dela skrbi Angliji, ki je poprej sama gospodovala nad morjem. On je vrhovni poveljnik vojske, ki je v vojnem času tako velika kot vse prebivalstvo Švedije! Vse to ga dela pač tako resnega, da le redko izvabi godba smehljaj z njegovih ust.

Ko sem leta 1889. prvič obiskal Berlin, je bil cesar Viljem ravno zasedel prestol, in velikokrat ga je bilo videti, ko je jahal na čelu svoje vojske. Sedaj se vozi največkrat v avtomobilu in poseben signal naznanja že oddaleč, da se on približuje. Vozi se z brzino brzovlaka, na avtomobilu vihra cesarska zastavica. (Dalje prih.)

Visoki in nizki.

Slika.

(Konec.)

Obraz se je že davno umaknil za zavese. Preko dvorišča je prišel hlapec, nekdanji tovariš, a mimoidočih še pogledal ni.

»Ali si tudi ti zlezel više?«

»Kdaj si zatajil svoje žulje, da si se ponižal do varha naših žuljev?«

»Ali ne slišiš? Čemu tako potepe-no greš?«

Hlapec je obstal.

»Kaj hočete od mene?«

»Daj še meni dela, ali pa stradaj tudi ti. Vsi smo včasih enako trpeli, čemu bi bil ti zdaj več?«

»Gori se pojdi zgovorit —«

»Saj tudi grem! Kruha, moji otroci umirajo! Vse ste nam vzeli, zdaj nas redite!«

Zastoj* so nekateri mirili najbolj razgretega. Prerekanje je bilo vedno večje. Komaj se je premaknila gruča dalje, se je pokazal med hišnimi vrati velik pes, gori v oknu se je oglasila ostra zapoved — pes je planil med delavce.

• • •

Zvečer je prihitel učitelj ves zasopel k Slaku. Še nikoli ni napravil tega obiska, včeraj pa je spoznal v mladem govorniku sebi sorodnega človeka, zato si je štel celo v dolžnost, da ga obiše. Pa ne toliko iz uljudnosti, kakor vsled resnosti položaja se je učitelj nenadno približal.

»Kaj ste vendar napravili? Gospod Stremè se je že odpeljal v mesto, najame advokata. O ubogi naši ljudje!«

S tem uvodom je pozdravil učitelj ves zasopel. Slak se je nemalo začudil.

»Jaz vas vendar ne razumem.«

»Delavci so šli mimo hiše, pa so se sprli ali pa je bilo še kaj hujšega, in razburili ste jih vi.«

»To je vendar nemogoče! Pri meni so bili nekateri, pa so mirno odšli. A ljudje so skrit ogenj, ne ve se, kdaj in kje izbruhne.«

»Kaj bo, kaj bo! Naši lepi načrti bodo takoj pokopani. Pa — pozabil sem, saj imate zdaj občinsko sejo!«

Slak se ni menil za zadnje, temveč je trdovratno odgovoril:

»Saj pokopujemo že dolgo načrte, a samo načrte, gospod nadučitelj; samo zdihovanje nikoli ne ozdravi bolezní. Treba je prave pomoči. In komu je dozdej prišla v misel, drugače kakor samo v besedi?«

»Ko bi bil še občinski odbornik, bi bilo drugače! Bomo videli, kaj bodo danes sklenili. Zdaj je ravno seja. Jaz nimam nikakega upanja. Vas ne bo zraven . . .«

Slak se je strupeno nasmejal in zatrl ostro besedo. Oba sta šla proti Polžu, da pričakujeta klobučarja in ostale družbe. Učitelj se je čudil, da je Slak naenkrat umolknil, le tupatam je izpregovoril kratko besedo, a v pogovor se ni spustil. Na poti je nepremično zrl v močno vodo v globoki strugi, včasih zmajeval, večkrat pa se je ugriznil v spodnje ustnice. Ko sta že sedela pri mizi in ju je Polž po gostem nagovoru že prvič zapustil, je temno začel Slak.

»Vi ste bili občinski odbornik, kaj ne? —«

»Kakor sem rekel, takrat, ko je domača obrt še živela.«

»Torej izprašujete vest! Vaši grehi se danes maščujejo. Pravzaprav so se posledice teh grehov šele začele kazati — kam bo pripeljalo vse to — o tem ne govoriva. Takrat ste videli samo eno moč — tistih, ki so bili višji kot vi, dajali ste kapitalu pravice in kradli ljudstvu možnost obstanka. Vi ste občino ponižali do podnožnika tistih, ki so vas sovražili v dno duše, a trpeli so vas samo zato, da so vas izkoriščali. Vse tožbe o slabih časih padejo na vest tistim, ki so prodali lepe čase in kupili propast.«

»Morebiti imate res prav, a kdo je bil prerok?«

»Dobro ste vedeli, da kdor samo grabi, je sovražnik splošnega dela. Vzeti ljudem delo, se pravi odsekati jim roke. Ali je lepo, da bi tovarnar, ki je preskrboval z delom morebiti par sto ljudi, naenkrat odvezl delo dvesto družinam — ker si je sam nabral dovolj kapitala? Ljudje so si ustanovili na njegovo delo družine, s svojim trpljenjem so mu grabili denar — a naenkrat so grdo ogoljufani! Pomislite, kaj je vendar delo! Tega gospod nikdar ne preiščuje, ko z nevoljo plačuje ali pa celo pritrjuje prislužene krajcarje. Ali je delo sploh kdaj plačano po pravičnosti? Povejte mi, ali plačuje pokorščino, ali plačuje voljo, ali plačuje izgubljeno telesno moč? Pomislite, izrabljeno človeško telo! In zdaj naš krajnima drugega, kakor izžeto ljud-

stvo! Kdaj in kje je bilo poplačano ono nepretrgano trpljenje tega ljudstva? Ali s tem, da se mu je kazalo, da je še posebna sreča in milost, če so ga pustili visoki gospodje trpeti, da so sami mogli polniti do vrha svoje shrambe? Ni tako, kakor ste sinoči rekli, da rod nazaduje, ne, naš rod je uničen.»

Medtem so vstopili občinski odborniki. Klobučar se je držal najbolj černo. Posedli so po svojih navadnih mestih.

»Kaj bo? Ali bo kaj?« je prihitel Polž.

»Vraga bo kaj!« je zarežal klobučar in s pogledom ostro ošinil učitelja. »Napravi kaj, ko je vse zavdano! To je najbolj bridko! Občinski odbornik sem, pa ne morem koristiti!«

»Koj olupševalno društvo, ker to sem mislil?« je silil Polž.

»Molči, ko tudi s tem ne bo nič! Še tista grapa ni naša, ampak je prodana! Pomislite, še voda ni naša!«

»Ampak bi se vendar dalo kaj napraviti v prospeh naših ljudi! Sicer nas bo res konec!«

»Samo tvoje sebičnosti ne bo nikoli konec!« se je raztogotil učitelj.

Drugi so samo godrnjali, le klobučar se ni mogel prav nič pomiriti.

»Zdaj smo res na koncu. Zastonj je vsak predlog, zastonj vsako glasovanje, kamor se človek obrne, mu je zaprta pot. In vendar smo mi poklicani, da vodimo usodo kraja! Prijatelj Slak, tebe še k seji ni bilo.«

Slak je samo skomizgnil z rameni, učitelj je napeto pričakoval, kaj bo, Polž pa se je razvnel.

»Tako, tako, takega odbornika smo volili. Časih, ko sem bil še jaz, smo se drugače potegovali, kajne, gospod nadučitelj?«

»Da ste še naturo prodali!« se je trdovratno odzval Slak.

»Kaj praviš?«

Slak je vstal.

»Pravzaprav bi bilo vseeno, ali bi govoril ali ne, pa vendar hočem. Skoro bolj možato bi napravil, če bi molčal. Danes zjutraj ste poslali k meni delavce, da bi z mojim denarjem pri vas pil. Vneti ste za blagor ljudstva, da bi se sami opomogli. Govorite navdušeno o napredku, a da bi res kdo mislil, da je treba ljudem stalnega kruha, tega še nisem slišal pri vas. Imeli ste moč, pa samo toliko, da ste pustili ugrabiti še zadnje, kar je bilo skupnega. Vaša zanikrnost je kriva, da je toliko skupnega sveta prišlo v zasebne roke, pustili ste, da so se polastili skupnih gozdov posamezniki — da, prodali ste še vodne moči. Delajte danes kar hočete, zastonj je vse, ker celo naravnih moči ne smete in ne morete izrabiti. Kar je zagrešeno, je zagrešeno! Vse vaše zdihovanje ni odkrito, vse vaše prizadevanje je hinavščina. Prodali ste prihodnost, prodali ste kraj! Poglejte! Jesen je tu, zima se bliža, celo poletje ste ravnodušno gledali postopati družinske očete brez dela. Mnogi gredo v svet, pa se vračajo prazni in še bolj potrti. Komu bote na-

prtili grehe, ko bodo otroci zastonj prosili kruha in ko bodo očete škripali z zobmi in dolžili tiste, ki so krivi propada. V mladosti so se naučili dela, ki jim je odvzeto, drugega ne znajo. Mislite, kako bi jim dali kruha, mislite, kako bi rešili kraj. Hoteli ste biti uslužni visokim, in gluhi ste bili za klice nizkih, zato ste ostali večji grešniki, kakor tisti, ki se zdaj redijo ob izžetih tisočakah. In kadar bote mislili na to, kako bi popravili te grehe — se spet vidimo, — tukaj pa danes zadnjič. Gospod Polž pa naj magari zida na povzdigo domače obrti klavnico za kuretino — Bog mu daj si. čó! Zdravi!«

Vsi so nemi obsedeli, Slak pa je ponosno odšel.

Jan Hus.

Izmed slovanskih narodov imajo poleg Poljakov in Rusov gotovo Čehi najbujnejšo zgodovino. Medtem ko so začela jugoslovanska kraljestva razpadati, ko so si kruti Turki kar po vrsti podvrgli bolgarsko in srbsko kraljestvo, Bosno, ko se je turški val začel razlživati tudi na Hrvaško in so morali mirni Slovenci prijeti za meč in pustiti plug, takrat so imeli Čehi svojo zlato dobo v zgodovini. Niso jih motili azijski narodi, zato so se lahko mirno razvijali. — Ze naravna lega daje Češki veliko prednost med sosednimi deželami. Poleg tega ji je še njena izvenredna rodovitnost omogočila zgođen napredek. Cvetelo je poljedelstvo, obrt in trgovina. Podjetni kralji so skrbeli za duševni napredek, zlasti za umetnost.

V tej dobi je nastopil Jan Hus. Kakor se vsak narod rad ponaša s svojimi slavnimi možmi, tako se tudi Čehi radi spominjajo Husa. Hus je močno podoben našemu Primožu Trubarju, začetniku in voditelju protestantskega gibanja na Slovenskem; samo da je Hus živel še pred Lutrom in ni učil njegovih zmot. Kakor naši svobodomislec proslavljajo Trubarja kot narodnega buditelja, istotako in še v veliko večji meri se češki svobodomislec oklepajo svojega Jana Husa kot vzorčloveka in vzor-Čeha. Sledovi, ki jih je pustil Hus v zgodovini češkega naroda, so brezprimerno večji kakor pa našega Trubarja. Husovi nauki so potegnili seboj ves češki narod, ki se je za zmoto krvavo bojeval; ti nauki so združili ves češki narod pod eno zastavo in sledovi Husa se poznajo še danes na Češkem. Zgodovinski Jan Hus je zopet oživel in zanj se poteguje staro in mlado. On je največji svetnik in mučenik čeških svobodomislecev. Ta kos svoje zgodovine Čehi najraje in s ponosom preiskujejo in se navdušujejo za boj proti Nemcem in — katoliški cerkvi!

S sinom onega Otakarja, ki se je bojeval z Rudolfom Habsburškim, je izumrla rodovina Přemislvičev na češkem prestolu. Nasledovali so jih po

kratkem presledku Luksemburžani, za katerih se je Češka dvignila na zelo visoko stopinjo gmotnega in duševnega napredka. Najimenitnejši v vrsti luksemburških kraljev je bil Karol IV. (1347—1378.). Ta kralj si je sezidal v Pragi na Hradčanih krasen grad in močno cerkev sv. Vida. Najbolj se je proslavil z ustanovitvijo vseučilišča v Pragi (1348). Razdeljeno je bilo vseučilišče na tri fakultete: teološka, juridiška in medicinska, in na četvero narodnosti: bavarsko, saško, češko in poljsko; a k bavarski so prištevali tudi Avstrijce, Švabe itd., k saški Dance in Švede, k češki Ogre itd.

Kakor je Karol IV. vsestransko dvignil češki narod, mu je tudi sam zadal veliko rano, ker je svoje kraljestvo razdelil med sinove, Češko je dobil najstarejši sin Večeslav IV.

Pod tem kraljem so napočili za Češko žalostni časi. Večeslav ni imel očetove modrosti in v svoji nepremišljenosti je marsikaj storil, kar je občutno škodovalo njegovi oblasti in vsemu narodu. On je prišel v nasprotje s praškim nadškofom in njegovim namestnikom, Ivanom iz Nepomuka. V svoji nagli jezi je ukazal Ivana vreči raz most v Veltavo.

Najhujši udarec za češki narod v dobi vladanja Večeslava je bilo Husovo krivoverstvo.

Jan Hus je bil sin kmečkih staršev iz Husinca na Češkem, kjer se je narodil leta 1369. Po dokončanih študijah si je izbral duhovski stan, v katerem se je vsled učenosti, zgovornosti in čednostnega življenja tako odlikoval, da so mu dali mesto bogoslovnega učitelja na vseučilišču v Pragi, kjer je ob praznikih pridigoval v Betlehemski kapeli.

V tem času je na Angleškem živel Ivan Wiclif. V tej dobi so vladale v katoliški Cerkvi zelo žalostne razmere. Sem spada 70letna sužnost papežev v Avignonu, mestu na Francoskem. Prišlo je celo tako daleč, da je imela Cerkve naenkrat tri papeže. To je seveda silno pohujšljivo vplivalo na ves katoliški svet. Pa tudi sicer se je v Cerkvi vrnilo mnogo napak, tako da so se od vseh strani slišali glasovi, ki so odločno zahtevali, da se morajo cerkvene razmere popraviti. Ali pot, po kateri so hoteli različni možje prenoviti Cerkve, je bila zelo različna. Živeli so v tej dobi sveti možje, kakor sv. Bernard, ki so začeli najprej prenavljati sebe, odstranjevati lasne napake in poskušali po moči napredovati v čednostih. Ti možje so ponižno in odkritosrčno opominjali cerkvene predstojnike, kateri imajo prvi pravico in dolžnost popravljene razmere v Cerkvi izboljšati in jim s svojim modrim svetom stali na strani.

Drugi prenavljalci Cerkve pa so na vso sapo kričali in ščuvali nevedno ljudstvo in posvetne vladarje, ki tukaj nimajo nobene besede, proti Cerkvi. In tu sem spada Wiclif, kakor tudi Hus, ki se je navzel njegovega krivoverstva.

Ivan Viklif je bil duhovnik. Vse ga je imelo za poštenega moža in nikdo mu ni odrekal učenosti. Gole osebnosti so ga pripeljale tako daleč, da je začel napadati beraške redove in papeža. Prepustiti je moral neko dobro službo nekemu menihu, ker je ista bila določena za menihe. To je bilo povod, da se je razsrdil nad menihi. Pozneje ga je angleški kralj pooblastil, da se je pogajal z rimskim papežem radi nekega davka, ki ga je Angleška plačevala sveti

stolici. Ker pa njegova pogajanja niso imela uspeha, se je obrnil proti samemu papežu in ga začel blatiti.

Ko pa se je Viklifovo prepričanje o sveti stolici pričelo majati, je začel tajiti še več drugih verskih resnic. Po njegovem nauku Kristus v najsvetejšem zakramentu pod podobama kruha in vina ni bistveno pričujoč; sveto pismo je edini vir razodetja, s katerim je zamešaval drugi, od katoliške Cerkve priznani kot enakovredni vir raz-

odetja; ustno izročilo. Nadalje je učil, da človek v svojem delovanju ni svoboden, ampak popolnoma odvisen od usode; da duhovnik, če je v smrtnem grehu, ne more veljavno deliti svetih zakramentov; da papež, če je smrtno grešil, nima pravice izvrševati svoje oblasti. Vrhunec pa je dosegel Viklif v svojem krivoverstvu, ko je začel tajiti troedinega Boga in učiti, da je vse Bog, tudi — osel.

(Dalje prih.)

Lahek odgovor.

Marsikatera gospodinja se čudi, kako je to, da njena kava ni in ni tako dobra, kakor bi morala biti. Kupuje vedno le dobro zrnato kavo pri dobrem trgovcu, ali vkljub temu kava, ki jo skuha nima ne pravega okusa in ne prave barve. Kje neki tiči vzrok temu? Odgovor je prav lahek. Stvar je namreč sledeča: Pijača, ki je skuhana iz same zrnate kave, ni za naš okus. Zato je že stara navada, da se tej kavi prideja dodatek, kavina primes, ali — kakor ji po navadi pravijo — cikorijska. Od te je prav veliko odvisno. Če prideneš zrnati kavi slabo kavino primes, ne boš s tem kave prav nič izboljšala, če pa vzameš dobro kavino primes, dobiš res okusno pijačo, ki bo vsem ugajala. In zdaj pride vprašanje, kje pa naj dobim res dobro kavino primes? Katero naj izberem, ko se mi jih ponuja toliko? Tudi tu je odgovor lahek in kratek. V Ljubljani se je ustanovila posebna velika tovarna, v kateri se izdeluje iz najboljših surovin pod strogim nadzorstvom izkušenih mož izvrstna kavina primes. To je po celem Slovenskem že znana Kolinska tovarna v Ljubljani. Kavina primes iz Kolinske tovarne se je v kratkem času povsod po Slovenskem razširila.

Nobena gospodinja, ki jo je le enkrat poskusila, je ne more več pogrešati, ker je ta kavina primes od vseh res najboljša.

Odgovor na vprašanje „kako naj napravim dobro kavo?“ je torej res lahek: Zahtevaj povsod edino le priznano izvrstno Kolinsko kavino primes iz Kolinske tovarne v Ljubljani, pa boš imela vedno okusno kavo.

Kdor išče, ta najde

veliko izbiro novega jesenskega blaga za moške in ženske obleke po ceni in okusu pri 2744

R. MIKLAUC, Ljubljana,
Stritarjeva ulica št. 5.

Najboljša in najcenejša potreba za drogerije, kemikalije, medicinska zelišča, tudi po Kneippu, ribje olje, toaletne predmete, fotografske aparate in potrebščine, sredstva za desinfekcijo. Velika zaloga najfinjšega konjaka in ruma. 3726

Oblastveno koncesirana oddaja strupov.
Za živinorejce: posebno priporočljivo: grenka sol, črna sol, selen, cecijan, kolmož, krmilno apno itd. — Vanna naročila se izvršujejo točno in solidno.

Drogerija Anton Kanc,
Ljubljana, Židovska ulica št. 1.

Kupuje po najvišji ceni razna zelišča (ročje), cvetje, korenine, semena, skorje itd. Ceniki zastoj.

Le pri uporabi od leta 1880 sijajno pohvaljenega, z znaniko

„Seehund“ zanesljivo jamčene
gumitrane masti za čevlje posamejno **čevlji**

izpremočna, zelo trpežna, mehka in sposobna za tesčenje. Izborna ljud za p. epiroge za vozove, konjsko opravo, gomila jermen: itd. Dobi se povsod v škatlah po 30 vrn. in večjih posodah, kjer ne, pri samorazpustitvi **J. Lorenz & Co., Heb na Češkem in Böhme & Lorenz, Chemnitz, Saško.**

Poslajte zopet... Vporabljam „Seehund“ že najmanj 15 let in sem zelo zadovoljen z njim.

Tonnhausen, 5. marca 1910. Baron Gordian Gudenus.

Najodilčnejše božično darilo

Postavno zavarovano.

za ženske in moške Kovčopi, torbice, usni eni izdelki s ali brez opreme. Tovarna in spoznajna zaloga **Jos. Winkler & sinovi, Buna 1, Himmelportig. 7.** Ilustrovani cenik zastoj in franko. Točna odposiljitev

Zaoroženo posesivo z rodovitno zemljo in obilnim sadnim drevjem, četrt ure od farne cerkve in železniške postaje Loka ob Savi je vsled smrti posestnice na prodaj. Pojasnila daje **Luka Noroglav v Breznu ob Dravi, Štajersko.** 2992

Najcenejši nakup

sukna, ženskega blaga, najboljših šifonov, cvilha razne vrste odej in prtov itd. si vsakdo nabavi, kdor se obrne na domačo manufakturno trgovino

I. Kostevc, Ljubljana, Sv. Petra cesta 4.

Vzorci pošljem poštne prosto. 3579

Le naravnost od tovarniške razpošiljalnice

„SUDETIA“

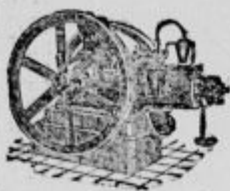
Krnov št. 301 (avstr. Slezija)

kupite 3039

biago za moške in ženske obleke kakor tudi ženske platnine najboljše kakovosti po najnižjih tovarniških cenah. Ostanke zelo poceni. Zahtevajte vzorce. Krane sezijske novosti.

CLIMAX motori na petrolej

Najcenejši obrat.

Komanditna družba
Bachrich & Co.
tovarna za motorje
DUNAJ XIX 6,

Heiligenstädterstr. 61/je.

Najstarejša Specialna tovarna menarhije za dvetaktno motorje na surovo olje.

Ne stane prav nič!

Zastonj razpošiljam povsod vzorce suknenega blaga, blaga za obleke, blaga za bluze, porinnega blaga, modnega berhanta, platnena blaga, oksaforda, blaga za postelje, lahor vseh vrst blaga za domačo uporabo, s čimer si pri veliki izbiri in pri nizkih cenah tudi doma svoj nakup lahko dosežete po zelo ugodnih prednostih.
KARL WORSCHKE, Maribor ob Dravi,
Herrngasse 10. 2740

Najbolši dobavni vir izgotovljenih postelj iz dobrega češkega posteljnega perja!

Napolnjena v gostop. rdečem nankingu: 1 pernica 180 x 120 cm z 2 blazinama, vsaka 50 x 60 cm z nov., mehkim, trpežnim perjem K 10, polpuh K 20, puh K 24, Pernica sama K 19, K 12, K 14 in K 16, blazina sama K 3, K 3 20 in K 4, Podvojna pernica 200 x 140 cm K 13, 11 53, 17 50 in K 21, Blazina zraven 90 x 70 cm K 4 50, K 3 20 in K 2 50, 5 kg silvega perja K 9 10, boljega K 12, K 16, polbeloga K 17, 5 kg novega, dobrega belega posteljnega perja brez prahe K 24, snežnobel K 20, boljega K 26, najfinejš. sukanega za vis. gospodo K 45, 5 kg nepukanega perja od živih gosi K 26 in K 20, Beli puh z velikimi kosmiči K 5, boljši K 6, najboljši prani puh K 6 50 za 5 kg, popolni puh 1/2 kg K 2 50 in K 3. Pošiljatev franco po povzetju. Zamenjava proti povračilu postelne dovoljena.

SIGMUND LEDERER, Janovic a. Angel št. 31 pri Klatovu, Češko. 3059

Žima za modroce

higijenična, tudi po doživetnem rahljenju vedno pranje mehka: 3 delni veliki modroci, 16 cm široki, 200 cm dolgi K 12, 23, 30, 40, zelo fini K 84.

Za penzionate in oprave za neveste.

D. Schurmacher, Taus 246 Češko

Vzorec blaga za modroce in ceniki brezplačno! Razpošilja se proti povzetju franco.

Serravallo

železnato Kina-Vino

Higijenična razstava na Dunaju 1906:
Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.

Povzroča slast do jedi, okrepi živce, zboljša kri in je rekonvalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

Izborni okus.

Večkrat odlikovano.

Nad 7000 zdravniških spričeval.

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj TRST-Barkovlje.

3012

popolne obleke

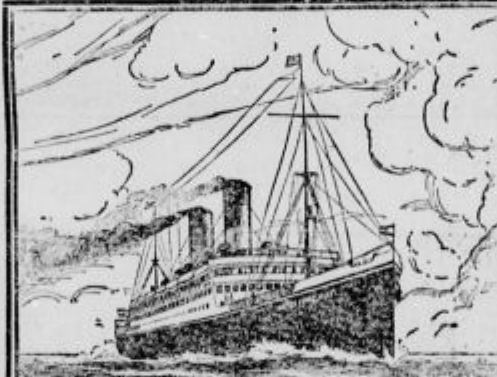
vsebujejo moji 40 metrov dolgi ostanki za 20 K. in sicer: 1 moderna obleka iz rasevine ali lista, 1 praktična obleka za hišna opravila in 1 krasna poletna obleka. Ostali ostanki se lahko porabijo za predpuznike, bluze itd.

Razpošilja se po povzetju.

Prvovrstna tovarniška razpošiljalnica

Josip Frankenstein, Jaromer 91, Češko.

Od ostankov se ne pošiljajo vzorci. Od vseh drugih predmetov vzorci na željo franco. Vzorci se morajo vrniti.

Potniki v Ameriko

kateri želijo dobro, poceni in zanesljivo potovati, naj se obrnejo na

Simona Kmetetz-a

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 26.

Vsa pojasnila se dobe brezplačno.

Pazite na sledeče vrstice.

Vaš poklic

Vas sili, da mnogo sedite. Vi trpite na zaprtju.

Preiskušeno iz izbranih najboljših in uspešnih zdravilnih zeli skrbno pripravljeno, tok zbirajoče in prebavljanje pospešujoče in lahko odvajajoče domače zdravilo ki ublaži in odstrani znane nasledke nezmožnosti, slabe diete, prehlajenja in zoprnega zaprtja, n. pr. gorečico, napenjanje, nezumne tvorbe koliktor krcd jo dr. Rose balzam za ledce iz lekarne B. Fragnerja v Pragi.

SVARILO! Vsi deli emb lažo imajo postavno deponovano varst. znamke

GLAVNA ZALOGA: LEKARNA

B. FRAGNER-ja, c. in kr. dvor. dobavitelj,

„Pri žnem orju“, PRAGA, Mala strana 203, vogal Neradovo ulice. 3119

Po pošti se razpošilja vsak dan.

Cela stekli. 2 K, pol stekli. 1 K, Proti naprej vpošilj. K 150 se pošlje mala steklenica, za K 250 velika steklenica, za K 470 2 veliki steklenici za K 800 4 velike steklenice za K 2200 14 vol. steklenice postelne prosto na vse postaje avstr.-ogr. monarhije. Zaloge v lekarnah avstr.-ogr. — V Ljubljani: Rih. Sušnik, Dr. G. Piccoli, Jos. Čizmar.

HEINRICH LANZ MANNHEIM

največja in najznamenitejša tovarna lokomobilov v Nemčiji priporoča

VENTIL-LOKOMOBILE

za obrat do 1000 HP.

Najpripravnejše za vročo paro.

Austrijska prodajalnica: **EMIL HONIGMANN, DUNAJ, IX.**

2505

Gospodinje! Pozor!

Ne kupujte presnega masla ali nadomestila zanje, dokler niste poizkusile slovite, splošno znane, svetovne znamke

BLAIMSCHEINA

„UNIKUM“

MARGARINE

„UNIKUM“ ni rastlinska margarina.

„UNIKUM“ se izdeluje iz najčistejše goveje obistne tolsče z visoko pasterizirano smetano, ima torej največjo redilno vrednost in je resnično zdrav.

„UNIKUM“ ni umeten, nego najčistejši naravni izdelek.

„UNIKUM“ je za 50% cenejši od navadnega pres-

nega masla in zajamčeno mnogo izdatnejši ne o to.

Samo Blaimscheina „UNIKUM“ je resnično edino in pravo nadomestilo za presno maslo, ki daleč prekaša vse doslej hvalisano.

Izdelovanje **Blaimscheina „UNIKUM“** je varovano s stalno državno kontrolo in je to razvidno na vsakem zavrtiku.

Cenjena gospodinja!

Ne dajte se torej begati od drugih oglasov in rabite za nadomestilo presnega masla za

pečenje praženje kuhanje maslen kruh

samo

Blaimscheina „Unikum“ margarino

Dobiva se povsod. — Poizkušnje gratis in franko.

Združene tvornice za margarino in presno maslo, Dunaj XIV.

Jaz vem

in tudi Vi morete vedeti, ako Vam je mar higijena Vašega telesa, da je v Vaši hiši zanesljivo desinfekcijsko sredstvo neobhodno potrebno. Bolezni, ranitve, opečenine se pri-
pete pogosto, za desinfekcijo ob bolniški postelji, za antiseptično olizavo ravn, oteklin,
za stalno rabo pri vsaki vrsti desinfekciji in za odstranitev koprnega duha, je najboljši
znanstveno pogosto preiskuheni in po vsem svetu sedanjega časa najboljši desinfek-
cijski pomoček znani

LYSOFORM

ker učinkuje hitro in zanesljivo, ga brez nevarnosti lahko vsakdo rabi, prijetno aroma-
tično diši, kože ne draži (kakor druga desinfekcijska sredstva) in je naposed prav
ceno, ga priporočajo skoro vsi zdravniki in v vsaki hiši radi rabijo. V originalnih
steklenicah izdelano steklo z navodilom vred se dobiva po 80 vinarjev steklenica
s 100 grammi, v vseh lekarnah in drogerijah monarhije.

Poznamte, da Lysiform slab duh in pot hitro in zanesljivo odstrani.
Poučno od odličnega zdravnika spisano brošuro „o zdravju in desinfekciji“
dobite zastonj od kemika Hubmanna, referenta „Lysiformwerke“ na Dunaju, XX.,
Petraschgasse 4. 200

Proda se

posestvo

tik okrajne ceste, pol ure od postaje Litija; sestoji iz hiše, bleva, kozolca, 25 oratlov zemlje s 35 morniki posetve, in dobro zarašč. gozd. Pripravno za gostilno ali trgovino. Cena 13.000 K. Več pove **Ivan Učakar, Gornji Log 1, p. Litija.** 3064

Hiša na prodaj!

Podpisani prodam hišo s 15 birni posetve, 9 parcelami lesa, z novim poslopjem, z vodo ter z nekaj travniki po nizki ceni. Vzrok: velika oddaljenost od mojega drugega posestva. — Hiša je v vasi Preblavas, župnija Dobrlava, Koroško. — **Jakob Žužov, p. d. Hvač na Metlovi, p. Sinčavas, Sp. Koroško.** 3162

Zadnji čas je,

3035

da naročite vzorce od sukna za moške, volne, flanelle in porhanta za ženske obleke in bluze.

Vsako občuduje najino veliko zalogo, zares lepo, moderno blago in nizke cene.

Konkurenca se jez! najino geslo pa ostane: „Majhen dobiček, a velik skupiček.“ Prepričajte se, saj ne stane nič, pri trdki:

Hedžet & Koritnik, Gorica, Primorsko.

Tovarna štedilnikov H. Koloseus, Wels, Zg. Avstrijsko.

Po dobroti in kakovosti nepre-
nosljiv železni, emajlirani, por-
celanasti štedilniki kekor tudi iz
majolike za gospodinjstvo, hotele,
restavracije i d. Načrti za ku-
hinje na paro, plinove štedilnike,
irske peči za trajno kurjavo. Do-
bijo se v vsaki železni trgovini,
kjer ne, se pošiljajo naravnost

Zahtevajte
„Izvirne Ko-
loseus - šte-
dilnike“ in z-
vrnite slabejše
izdelke. 3973
Ceniki zastonj

Hlapec,

zanesljiv, se išče za župnišče, ki bi se razumel nekoliko na gospo-
darstvo. Živine je 5 glav in 1 konj. Plača po dogovoru. — Ponudbe pod št. 3164.

Učenca

takoj sprejme od 14 do 16 let starega za mizarstvo obrt
**Jos. Jesih, mesar, Med-
vode pri Ljubljani.** 3148

Najceneje nove gibljive brzoparilnike

vse vrste slamoreznice in vse druge poljedelske stroje ter železno ponujata

Karol Kavšeka nasl.

Schneider & Verovšek

trgovina z železnino in poljedelskimi stroji

Ljubljana, Dunajska cesta št. 16.

549

Ne zamudite zahtevati cenik.

Najboljša češka tvrdka.

Geno posteljino perje!

1 kg sivoga, dobrega, skubije-
nega 2 K; boljšega 2 K 40;
prima polblega 2 K 80; be-
lega 4 K; belega puha 5 K 10;
1 kg izradno finega, snežno-
belega, skubljenega 6 K 40,
8 K; 1 kg puha 6 K, 7 K;
belega puha 10 K; najfinjši
prani puh 12 K. — Pri 5 kg
se pošlje franko.

Dovršene napolnjene postelje

iz zelo gostega rdečega, modrega, belega ali rumenega nanking-blaga, i pernice 180 cm dolga, 120 cm široka z 2 bla-
zina, vsaka 80 cm dolga, 60 cm široka, napolnjena
z novim, sivim, zelo trpežnim, puhastim posteljinim perjem
16 K; a polpuhom 20 K; a puhom 24 K; posamezne pernice 10 K,
12 K, 14 K, 16 K; blazine 3 K, 3 K 50, 4 K; pernice 200 cm
dolge, 140 cm široke, 13, 14 K 70, 17 K 80, 21 K; blazine
90 cm dolge, 70 cm široke, 4 K 50, 5 K 20, 5 K 70; spodnje per-
nice iz močnega, pasastega gradla, 120 cm dolge, 116 cm
široke, 12 K 80, 14 K 80. Pošilja proti povzetju od K 12
višje franko. Zamena dovoljena, za nepovoljno denar nazaj.

Cenik zastonj in franko.

S. BENISCH, v Dešenici št. 71, Češko.

Daje po**4³/₄ %**

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg 19

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

Kongresni trg 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje **po 4³/₄ %** brez odbitka, tako, da dobi vlagatelj od vsakih vloženih 100 K čistih 4 K 75 v na leto. Rentni davek plačuje društvo samo. Daje tudi svojim članom **predume** na osebni kredit, vračljive v 7 in pol letih (90 mesecev ali 390 tednih) v tedenskih, oziroma mesečnih obrokih, kakor tudi posojila na zadolnice in menjice.

Dr. Fr. Dolšak l. r.,
zdravnik v Ljubljani, podpredsednik,

Prelat A. Kalan l. r.,
predsednik.

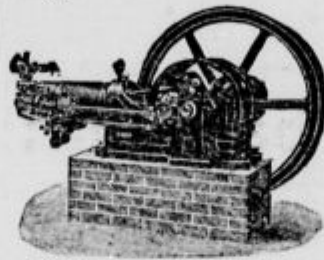
Kanonik I. Sušnik l. r.,
podpredsednik.

2555

Usi, ki ste skrbni možje in očetje!

Ali hočete vsaj 10 vinarjev na teden žrtvovati za svojo, oziroma za prihodnost svojih otrok? Potem pišite „Slovenski Straži“ v Ljubljani po knjižico gosp. župnika Haaseja o ljudskem zavarovanju, ki se vsakomur dopolnje popolnoma zastoj. 2156

138

Motorji.

Motorji na surovo olje in z močnim pritiskom od 16 do 20 HP.

Obratni stroški 1-1½ vinarja na uro za konjsko silo.
Ležeči ali stoječi motorji na:
: bencin, petrolin ali bencol :
od 1-50 HP, kakor tudi lokomobili od 2-20 HP. Obratni stroški 5-6 vinarjev na uro za konjsko silo.

I. WARCHALOWSKI

Dunaj, III., Pau usgasse 5. — Budapešta, VI., Váci-körút 37.
Ugodni plačilni pogoji. — Ceniki in obiski odjemalcev zastoj.

Razširjajte Domoljuba.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Uenarni promet do 31. decembra 1911
čez 82 milijonov kron.

Lastna glavnica K 704.939-27

Stanje vlog dne 31. decembra 1911
čez 22 milijonov kron.

LJUDSKA POSOJILNICA

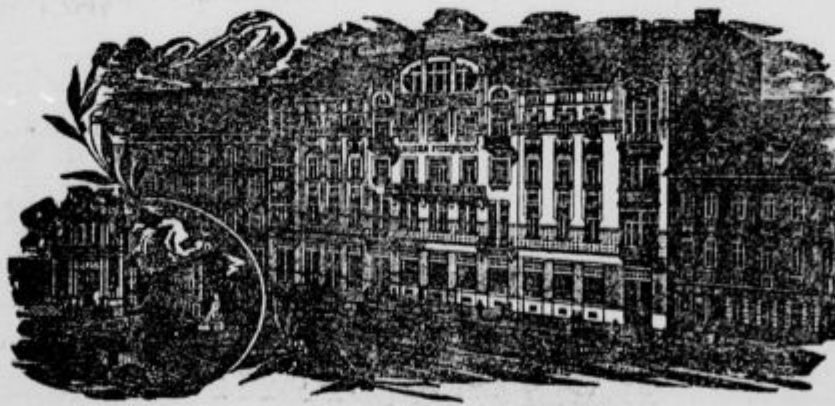
registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta st. 6, pritličje, v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkevijo

sprejema **hranilne vloge** vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po

4¹/₂ %

brez kaknega odbitka, tako da prejme vložnik od vsakih vloženih **100 kron čistih 4-50 kron na leto.**

Za nalaganje po pošti so poštno-hranilne položnice na razpolaganje. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim združnikom posojila proti vknjižbi z in brez amortizacije, na osebni kredit (proti poroštvu) in zastavi vredn. papirjev. Menjice se najkulant. eskompirajo.

Fran Povše, komercialni svetnik, vodja, graščak, državni in deželni poslanec, predsednik. **Josip Šiška**, stolni kanonik, podpredsednik. Odborniki: **Anton Belec**, posestnik, podjetnik in trgovec v St. Vidu nad Ljubljano. **Dr. Josip Dermastla**. **Anton Kobi**, deželni poslanec, posestnik in trgovec, Breg p. B. **Karol Kauschegg**, veleposestnik v Ljubljani. **Matija Kolar**, stolni dekan v Ljubljani. **Ivan Kregar**, hišni posestnik v Ljubljani. **Fran Leskovic**, hišni posestnik in blagajnik „Ljudske posojilnice“. **Ivan Pollak ml.**, tovarnar. **Karol Pollak**, tovarnar in posestnik v Ljubljani. **Gregor Šilbar**, župnik na Rudniku.

Kranjska deželna banka v Ljubljani v deželnem dvorcu, vhod v Gosposki ulici števil. 2.

Obrestuje hranilne vloge po **4¹/₄ %** brez vsakega odbitka. Obresti se pripisujejo glavnici **polletno**. Vloge v tekočem, giro-računu in na blagajniške liste po najugodnejših pogojih.

Daje komunalna posojila občinam, okrajnim in šolskim odborom ter zdravstvenim **4¹/₂ %** komunalnih zastopom v zadolžnicah. 840

Hipotekarna posojila v zastavnih listih po **4¹/₂ %**

Eskomptuje menice denarnih zavodov in daje lombardna posojila. Prodaja lastne pupilarno-varne komunalne zadolžnice in zastavne liste.

Banka je pupilarno varen zavod, ter jamči zanjo dežela kranjska. Uradne ure za stranke vsak delavnik od pol 9. ure dopoldne do 1. ure popoldne.